

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A bankok digitalizációjának akadályai - No.2: írásbeliség kérdésköre a bankszektorban

Szerző:

dr. Dunár Ildikó

Budapest, 2024.02.26.

I. Bevezetés

Az írásbeliség kérdésköre egy megkerülhetetlen téma a jogászvilágban, így ezen téma kapcsán sokan fejtették már ki véleményüket, sokan, sokféleképpen értelmezték már a vonatkozó jogszabályokat, ugyanakkor még nem volt szerencsém a bankszektort érintő főbb, írásbeliségre vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatos összefoglaló munkát olvasni. Jelen publikációban célul tűztem ki, hogy röviden utaljak az elmúlt évtized írásbeliséggel kapcsolatos fejleményeire, a bankszektort érintő specialitásokra, a Magyar Nemzeti Bank, mint felügyelő hatóság ajánlásaira, iránymutatásaira, jogértelmező munkájára és a jelen jogalkotása kapcsán az elektronikus magánokiratra valamint a digitális állampolgárságra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseire.

Jelen cikkben nem vállalkozom arra, hogy minden aspektust megvizsgáljak és hogy tudományos részletességgel elemezzem az egyes jogszabályok szövegét. Ezen cikk célja kizárólag az, hogy minden lényeges fejlődési szakaszt, minden lényeges kérdést fellistázzak benne, melyeken az elmúlt egy évtizedben gondolkodtunk és melyek meghatározták az elmúlt egy évtized digitális, elektronikus szerződéskötését a bankszektorban. Ezen dolgozat nem tér ki az ügyfél-átvilágítási megoldások fejlődésére és azok digitális térben történő megvalósítására, mert bár a pénzmosás megelőzési szabályok és az ügyfél-átvilágítási intézkedések meghatározó jelentőséggel bírnak a bankok elektronikus szerződéskötési megoldásai kapcsán, azok már túlfeszítették volna jelen cikk kereteit, azoknak érdemes egy külön publikációt szentelni.

A következőkben tehát az írásbeliség általános kérdéseiről, az MNB jogértelmező munkájáról, az Elektronikus ügyintézési törvényről és a Digitális állampolgárságról szóló jogszabályról írok röviden, kiemelve azok bankszektort érintő írásbeli szerződéskötésre vonatkozó szabályait.

II. Írásbeliség általános kérdései

Az írásbeliség kapcsán az elmúlt néhány évben hatalmas jogfejlődést tapasztalhatunk, hiszen a korábbi papír alapú gondolkodást felváltotta egy technológia-semleges megközelítés, mely az új megoldásokat nagyban támogatja. A 2013. évi V. törvény a polgári Törvénykönyvről (továbbiakban:

Ptk.) és A belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 910/2014/EU Rendelet (eIDAS) rendelkezéseit érdemes elsőként megvizsgálni az írásbeliség fogalma kapcsán, így jelen publikáció első érdemi fejezetét is ezen jogszabályokra való rövid utalással, a főbb kérdések és megállapítások kiemelésével kezdem.

A Ptk. 6:7. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint, amennyiben a Ptk. eltérően nem rendelkezik, a jognyilatkozat akkor minősül írásba foglaltnak, ha jognyilatkozatát a nyilatkozó fél aláírta. A 6:7. § (3) bekezdése tartalmazza a fent írt technológia semleges feltételrendszerét: e szerint írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor. E feltételeknek eIDAS rendeletben szabályozott elektronikus aláírások a hozzá tartozó azonosítási eljárásokkal és szolgáltatásokkal aggálytalanul megfelelnek, de a jogalkalmazók igyekeznek a technológia semleges feltételrendszer határait tágítani és új, egyszerűbb, olcsóbb megoldásokkal előállni. Az, hogy mi minősül végül írásbelinek, mi teljesíti a fent említett hármas kritériumrendszerét, a bírói joggyakorlat, jogértelmezés révén kezd kikristályosodni.

Felmerült az elektronikus levelezés (email), chat, más elektronikus üzenetküldési mód, banki azonosított elektronikus csatornán, hírközlő eszközön közölt üzenet kapcsán is, hogy megfelel-e az írásbeliség követelményének. Az Új Ptk. Tanácsadó Testület ennek kapcsán állásfoglalást tett közzé. A Tanácsadó Testület többségi álláspontja szerint a bíróságnak minden esetben meg kell vizsgálnia és meg kell állapítania, hogy az adott közlési forma az adott körülmények között megfelelt-e fenti feltételeknek. A Ptk. 6:7.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ugyanis a valódiság és hamisítatlanság követelményét nem szabályozza, és nem várja el a nyilatkozat abszolút hamisíthatatlanságát ahhoz, hogy az írásbeli nyilatkozatnak minősüljön. Ezért a nem hagyományos és nem az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. Törvény (továbbiakban: E-ügyintézési tv vagy Eüsztv) 17.§-ában (az eIDAS Rendelet 26.§-ában) szabályozott írásbeli alakszerűség mellett tett jognyilatkozatok alakosságának minősítése attól függ, hogy a vizsgált nyilatkozattételi és közlési forma az adott esetben alkalmas-e a tartalom változatlan

visszaidézésére, továbbá a nyilatkozatot tevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására.

A kisebbségi álláspont szerint az elektronikus úton tett jognyilatkozat akkor tesz eleget az írásbeliség követelményének, ha az hagyományos írásbeli formában íródott, továbbá ha az Elektronikus ügyintézési tv. 17.§-ában (az eIDAS Rendelet 26.§-ában) foglaltaknak megfelelően elektronikusan aláírják.

Jómagam a többségi álláspontot vallom magaménak, tekintettel arra, hogy a technológia fejlődésével olyan új vívmányok látnak napvilágot, melyek valóban biztonságosak, teljesítik a korábban részletezett hármas kritériumrendszert, ugyanakkor a keletkezett dokumentumok nem kerülnek elektronikusan aláírásra. A fejlődéshez mozgásteret kell biztosítani, ehhez pedig olyan keretszabály szükséges, amely feleslegesen nem ragaszkodik plusz elvárásokhoz.

Megjegyzem, hogy a pénzügyi szektorban, a tevékenység jellege és rendkívüli szabályozottsága okán, rengeteg plusz kritériumnak kell megfelelni: az információbiztonság, a zártság, a megmásíthatatlanság, az esetleges változások követhetősége stb ezek között kiemelendő. Ebből következik, hogy egy bank elektronikus úton való szerződéskötése nem csak a fenti hármas kritériumnak fog megfelelni, hanem a későbbiekben részletezendő egyéb előírásoknak is.¹

¹Nemzetközi jogszabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2022/2554 RENDELETE (2022. december 14.) a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról, valamint az 1060/2009/EK, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 909/2014/EU és az (EU) 2016/1011 rendelet módosításáról (DORA rendelet)

Hazai jogszabályok

42/2015. (III. 12.) Korm. rendelet a pénzügyi intézmények, a biztosítók és a viszontbiztosítók, továbbá a befektetési vállalkozások és az árutőzsdéi szolgáltatók informatikai rendszerének védelméről

Nemzetközi ajánlások

EBA Guidelines on ICT Risk Assessment under the Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) (magyarul is elérhető)

EBA Guidelines on ICT and security risk management (magyarul is elérhető)

EBA Guidelines on outsourcing arrangements (magyarul is elérhető, tartalmazza a felhő szolgáltatásokra vonatkozó követelményeket is)

EIOPA Guidelines on ICT security and governance

EIOPA Guidelines on outsourcing to cloud service providers (magyarul is elérhető)

ESMA Guidelines on outsourcing to cloud service providers

MNB Ajánlások, vezetői körlevelek

A Magyar Nemzeti Bank 12/2020. (XI.6.) számú ajánlása a távmunka és távoli hozzáférés informatikai biztonsági követelményeiről | Recommendation 12/2020. (XI.6.) of the Magyar Nemzeti Bank on the information security requirements of teleworking and remote access

A Magyar Nemzeti Bank 8/2020. (VI.22.) számú ajánlása az informatikai rendszer védelméről | Recommendation 8/2020. (VI.22.) of the Magyar Nemzeti Bank on the protection of information systems

A Magyar Nemzeti Bank 4/2019. (IV.1.) számú ajánlása a közösségi és publikus felhőszolgáltatások igénybevételéről | Recommendation 4/2019 (IV. 1.) of the Magyar Nemzeti Bank on the usage of community and public cloud computing services

Vezetői körlevél az elektronikus úton megkötött írásbeli szerződésekről, megtett írásbeli jognyilatkozatokról | Executive circular on written contracts and written declarations concluded by electronic means

A fenti, technológiasemleges megközelítés mellett fontos néhány mondatban megemlékezni arról, hogy nagyobb biztonságot nyújtó út, ha a tartalom változatlan visszaidézése, a módosíthatatlanság, a felek személyének biztos azonosítása és a nyilatkozattétel időpontja egy külső szereplő által kerül igazolásra: ha egy bizalmi szolgáltató garantálja és igazolja azt, hogy a dokumentumon módosítás nem történt, a jognyilatkozatot meghatározott személyek, meghatározott időben tették. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a dokumentumot a Felek az eIDAS szerinti, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással látják el. Ez a megoldás két problémát vet fel: az egyik, hogy ehhez rendelkeznie kell a feleknek elektronikus aláírási képességgel, a másik, hogy ezen dokumentumokat folyamatosan tárolni, archiválni kell az eIDAS szerinti rendben, hogy az érvényes tanúsítványok láncolata ne szakadjon meg a későbbi bizonyíthatóság érdekében (archiválás szolgáltatás/megoldás).

A széles körben rendelkezésre álló elektronikus aláírás kérdésére egyebekben a 2023. évi CIII. törvény a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól (továbbiakban: Digitális Állampolgárság Törvény vagy DÁP tv.) fog választ adni, melyről a későbbiekben részletesen írok.

III. MNB által adott iránymutatások az írásbeliség vonatkozásában

A bankszektor digitalizációs törekvései, komolyabb jogszabálymódosítások és állam által biztosított eszközök nélkül egyre inkább abba az irányba tolta el a szabályozó és felügyeleti hatóságot, a Magyar Nemzeti Bankot (továbbiakban: MNB), hogy állásfoglalásokkal, jogértelmezéssel adjon lehetőséget a bankok számára elektronikus szerződéskötésre. Az MNB a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások nyújtása során elvárt, 2013. évi CCXXXVII. törvény - a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (továbbiakban: Hpt.) 279. §-a szerint elvárt írásbeliségre vonatkozó

Vezetői körlevél a pénzügyi intézmények közötti állományátruházásról

Hasznos információk, dokumentumok

Kitöltési segédlet a „PIT_1005_v1” számú ERA űrlap beküldéséhez

Gyakori kérdések és válaszok felhőszolgáltatások igénybevételével kapcsolatban (GYIK) v2.1 | Frequently asked questions concerning the use of cloud services (FAQ) v2.1

Gyakori kérdések és válaszok a tevékenységi engedély iránti kérelemhez szükséges informatikai szabályzatokkal kapcsolatban

Segédlet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások informatikai tárgyú szabályzatainak és dokumentumainak elkészítéséhez

Az auditált elektronikus hírközlő eszközre vonatkozó kérdések és válaszok

A 42/2015. (III. 12.) Korm. rendelet szerinti tanúsító szervezetek jegyzéke

IT vizsgálati kérdőív

Gyakori kérdések és válaszok sérülékenységvizsgálatok és betörési (penetrációs) tesztek végzésével kapcsolatban (GYIK) |

Frequently asked questions and answers concerning conducting of vulnerability assessment and penetration test (FAQ)

A magyar pénzügyi szektor kiberfenyegetettségi térképe | Cyber threat landscape report of the Hungarian financial sector

követelményeket, mint speciális szabályokat taglalja. Az írásbeliség, mint formai követelmény megsértéséhez a Hpt. speciális jogkövetkezményt fűz. A Hpt. 279. § (2) bekezdés szerint az írásbeliségre vonatkozó előírás megsértése nem vonja maga után a szerződés érvénytelenségét, jogkövetkezményként a Felügyelet intézkedést alkalmazhat, illetve bírságot szabhat ki.²

A felügyeleti hatóság jogértelmező munkájának egyik első dokumentuma „Az írásbeliség kérdésköre a Hpt. szabályozásának tükrében” című állásfoglalás is. Bár ezen dokumentumon keltezés nem szerepel, 2018-as évre teszem a keletkezését, hiszen az abban javasolt, azóta hatályba lépett Hpt. módosítás erre enged következtetni. Az MNB ebben a dokumentumban rögzíti, hogy a Hpt. speciális szabályokat rögzít a Ptk. keret jellegű, technológia semleges megoldásához képest, a Hpt. alapján írásba foglaltnak - az azonosított elektronikus út kivételével - a legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus irat minősül, így elektronikus úton legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírás alkalmazásával tehető meg joghatás kiváltására alkalmas módon az írásbeli alakhoz kötött nyilatkozatok. Az MNB ekkor a Hpt. szabályaiból³ kiindulva, de rendkívül konzervatív módon ítélte meg azt, hogy mi minősül írásba foglalt jognyilatkozatnak. A fokozott biztonságú elektronikus aláírásra való utalás csak 2019. március 31-én hatályba lépett módosítással került ki a Hpt.-ből.⁴ Ezt követően a jogalkotó a Ptk. keret jellegű szabályait rögzítette a Hpt.-ben is, ezzel technológiasegleges megközelítést alkalmazva.

A Vezetői körlevél az elektronikus úton megkötött írásbeli szerződésekről, megtett írásbeli jognyilatkozatokról⁵ az MNB 2019. május 9-i dátummal kiadott jogértelmező, jogalkalmazást segítő dokumentuma, mely rögzíti az írásbeliség Ptk.-ból ismert keretjellegű szabályait valamint az elektronikus úton kötött pénzügyi vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtására irányuló

² 2019. március 31-étől hatályos rendelkezés

³ Hpt. 279. § (1) A pénzügyi intézmény - az egyszeri fizetési megbízás kivételével, valamint az (1a) bekezdésben és a 285. §-ban meghatározott eltéréssel - pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban - ideértve a legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirati formát is - köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.

⁴ 279. § (1) A pénzügyi intézmény - az egyszeri fizetési megbízás kivételével, valamint a 285. §-ban meghatározott eltéréssel - pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban köthet. Az írásban kötött szerződés egy hiteles példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél rendelkezésére bocsátani.

⁵ Internet:
https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiR6lGm1tiDAXU8nP0HHdlyABcQFnoECBMQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.mnb.hu%2Fletoltes%2Ffejognyilkorlevel.pdf&tusg=AOvVaw2NtXEm0a_FNV2nRoLy9oBq&opi=89978449 letöltve: 2024.01.12.

szerveződések esetén bejelentési kötelezettséget, ügyféltájékoztatási előírásokat és rendszerre vonatkozó zártsági kritériumokat is meghatároz.

Ezen túl Az elektronikus szerveződéskötés és annak formai követelményei⁶ címmel is megjelent egy pénzügyi intézmény kérdéseire válaszolva egy állásfoglalás, mely arra adott választ, hogy amennyiben egy pénzügyi intézmény ügyfeleivel való szerveződéskötésre saját megoldást talál ki, szükséges-e, hogy azt bizalmi szolgáltatóként tegye és ezzel az eIDAS és az Eüsztv. rendelkezési szerint bejelentési (Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság, NMHH felé) és egyéb kötelezettségek címzettjévé válik-e. Erre az MNB válasza, bár kissé nehezen kiolvashatóan, ugyanakkor álláspontom szerint helyesen az volt, hogy nem feltétele a saját, írásbeli elektronikus szerveződéskötési megoldás kidolgozásának, hogy a pénzügyi intézmény az aláírási megoldást bizalmi szolgáltatóként nyújtsa, hiszen az aláírási megoldás csak adott termékhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó speciális banki szerveződés megkötéséhez használható és a megoldás célja nem egy aláírási megoldás szolgáltatása, hanem az adott termékre vonatkozó szerveződés elektronikus úton történő megkötése.

Megjegyzem, hogy nemrégiben még elérhető volt Az elektronikus bélyegző használata címmel egy MNB állásfoglalás, mely az eIDAS szerinti minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú és a minősített elektronikus bélyegzők bank oldali, együttesség Hpt.-ben foglalt kritériumrendszerének megfelelő használatáról rendelkezett, de ez az állásfoglalás eltűnt a Hatóság honlapjáról és az e körben a jogalkotóval folytatott 2023. évi végi egyeztetések szerint ezt az álláspontot és az elektronikus bélyegző használatával kapcsolatos megengedő hozzáállást nem kívánják a jövőben fenntartani. Erről a témáról részletesen írok A bankok digitalizációjának akadályai - No.1. Elektronikus aláírás, elektronikus bélyegző, együttesség és a hatályos hitelintézeti törvény, valamint a cégtörvény⁷ című publikációmban.

Végül szeretném kiemelni A Magyar Nemzeti Bank 4/2021. (III.30.) számú ajánlását a hitelintézetek digitális transzformációjáról, melyben az MNB a pénzügyi intézményekkel szemben nagyszabású

⁶ Internet: [http://alk.mnb.hu/data/cms2465409/tmpAD39.tmp\(18864840\).pdf](http://alk.mnb.hu/data/cms2465409/tmpAD39.tmp(18864840).pdf) letöltve: 2024.01.12.

⁷ https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiR6lGm1tiDAXU8nP0HHdlyABcQFnoECBAQ_AQ&url=https%3A%2F%2Fwww.jogiforum.hu%2Ffiles%2Fpublikaciok%2Fdunar_ildiko_a_bankok_digitalizaciojanak_akadalyai%5Bjogi_forum%5D.pdf&usq=AOvVaw2XpEhdSU6iS7mivv04AQLl&opi=89978449 letöltve: 2024.01.12.

digitalizációs elvárásokat támaszt, jó gyakorlatokat rögzít és a digitalizáció útjának tervezését és azzal kapcsolatban a Felügyelet tájékoztatását várja el.

Összefoglalva tehát az MNB jogértelmező munkája mindenképpen a jogalkalmazást segítő hozzáállása támogatta a bankszektorban abban, hogy az írásbeliség kapcsán jobb megértéshez jusson és így ügyfeleivel elektronikus térben is szerződést tudjon kötni. Megjegyzem, hogy ez azért jelentős és fontos munka, mert az írásbeliség témakörén belül az MNB nem csupán a bankszektor szerződéseire, hanem akár a munkavállalókkal köthető vagy egyéb írásban kötendő szerződések kapcsán is támpontot adott, (bár az ügyfelekkel való szerződéskötésre speciális szabályok vonatkoznak).

IV. Az Eüsztv. és a DÁP törvény speciális szabályai

Az Eüsztv. és az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (E-ügyintézés Kormányrendelet) a hatályba lépésüktől, azaz 2017. január 1. napjától tartalmaznak széleskörben elérhető dokumentumhitelesítési megoldást, az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítést (AVDH). Az E-ügyintézés Kormányrendelet tartalmazza az AVDH definícióját, mely szerint „Az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés (a továbbiakban: AVDH) KEÜSZ keretében a szolgáltató a személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba vagy az elektronikus dokumentumhoz kapcsolt záradékba foglalja, és azt - a hitelesítendő nyilatkozattal együtt - minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel, valamint minősített időbélyegzővel hitelesíti.”⁸ Ez a megoldás praktikus mindazon állampolgárok rendelkezésére áll, akik ügyfélkapuval rendelkeznek, azonban ennek buktatója, hogy a dokumentum hitelesítése során a dokumentumhoz kapcsolt záradékban csupán az adott természetes személy születési neve, születési ideje, helye és édesanyja leánykori neve szerepel, így ezt a hitelesítési módot sok szolgáltató nem fogadta el a viszonylag szűkös adattartalom miatt. Az Eüsztv. 2024. szeptember 1. napján hatályát veszti és a jogalkotó által fenntartani kívánt szabályok a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (továbbiakban DÁP tv.) rendelkezései közé kerülnek, azonban az AVDH szabályait a jogalkotó nem

⁸ E-ügyintézési Kormányrendelet 112. §

kívánja fenntartani és a DÁP tv. rögzíti, hogy az AVDH szolgáltatás használatát 2024. december 31-ig kell biztosítani.⁹ A következőkben kifejtett új jogintézmények mellett magam is azt vallom, hogy az AVDH fenntartása szükségtelen.

Az Eüsztv. 2024. január 1. napján hatályba lépett módosítása szintén tartalmaz az írásbeliség kérdésében jelentős újítként számba vehető rendelkezéseket. Az Ötödik/A. rész Elektronikus okirat a magánjogi jogviszonyokban 104/B § (3) bekezdése szerint elektronikus magánokiratnak minősül a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1) bekezdésében meghatározott törvények hatálya alá tartozó szervezet által nyújtott szolgáltatás vonatkozásában jognyilatkozatot tartalmazó elektronikus dokumentum is, amelyet a szervezet a Pmt. 7. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felhatalmazás alapján kiadott rendeletben meghatározott auditált elektronikus hírközlő eszköz vagy elektronikus ügyfél-azonosító és nyilatkozattételi rendszer útján azonosított nyilatkozó fél az aláírás időpontjának azonosítására is alkalmas egyszerű elektronikus aláírással látott el. A jogszabály azt is kimondja, hogy ez az okirat teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül.¹⁰ Vagyis a fentiek szerint a bankoknak lehetőségük van arra, hogy elektronikus ügyfél-azonosító és nyilatkozattételi rendszer útján azonosított ügyfelükkel, saját rendszerük használatával, mindenféle további aláíróeszköz nélkül szerződést kössenek. Ez hatalmas előrelépés a digitalizáció útján, hiszen ezen esetben az ügyfelek oldalán a digitális út alkalmazásához nem szükséges olyan eszköz, mely széles körben nem elterjedt és ráadásul költséggel jár (bizalmi szolgáltató által biztosított elektronikus aláíró tanúsítvány), hanem ezt a Bank a saját, zárt rendszerén belül meg tudja oldani. Teheti mindezt azért is, mert a banki rendszerek működésére, zártságára, auditálására, ellenőrzésére szigorú szabályok vonatkoznak.¹¹

A DÁP tv. 2024. július 1. napján lép hatályba és új előírásokat vezet be több lépcsőben. A DÁP tv. a korábban hivatkozott rendelkezések (Eüsztv. bizonyos részei) átvételén túl, új jogintézményeket és a

⁹ DÁP tv. 119. § (2) bek.

¹⁰ Eüsztv. 104/B. § (4) bek.

¹¹ Különösen:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2022/2554 RENDELETE (2022. december 14.) a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról, valamint az 1060/2009/EK, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 909/2014/EU és az (EU) 2016/1011 rendelet módosításáról (DORA rendelet)
- 42/2015. (III. 12.) Korm. rendelet a pénzügyi intézmények, a biztosítók és a viszontbiztosítók, továbbá a befektetési vállalkozások és az árutőzsdéi szolgáltatók informatikai rendszerének védelméről
- A Magyar Nemzeti Bank 8/2020. (VI.22.) számú ajánlása az informatikai rendszer védelméről | Recommendation 8/2020. (VI.22.) of the Magyar Nemzeti Bank on the protection of information systems

digitális állampolgárság keretszabályait vezeti be. A jogszabály létrehozta az ún. digitális állampolgárságot és a digitális állampolgárazonosítót, mely minden, személyi adat és lakcímnnyilvántartóban szereplő személyt megillet, külön kérelem nélkül.¹² Az állampolgároknak lehetősége nyílik egy ún. digitális szolgáltatás keretalkalmazást letölteni a mobil eszközükre, melybe való regisztrációt követő eAzonosítás után aktiválni tudják felhasználói profiljukat, ahonnan többféle digitális szolgáltatást érhetnek el. A jogszabály kimondja, hogy amennyiben a felhasználó a törvényben rögzített digitális szolgáltatást igénybe veszi a jogszabályban rögzített elektronikus ügyintézés során nem kötelezhető a digitális állampolgár azonosítótól eltérő azonosító kód használatára.

A jogszabály nevesíti a digitális szolgáltatás nyújtására kötelezett szervezeteket és a digitális szolgáltatások körét. Ezek közül kiemelném, hogy a pénzügyi intézmények is digitális szolgáltatás nyújtására kötelezett szervezetek¹³ és 2025. június 1. napjától kötelesek az eAzonosítás és eAláírás szolgáltatások nyújtására¹⁴.

Ez azért nagyon fontos vívmánya a DÁP tv.-nek, mert ezen szolgáltatások révén minden személyi adat és lakcímnnyilvántartóban szereplő személy, aki aktiválja ezt a szolgáltatást, elektronikus aláírási képességgel fog rendelkezni. A jogszabály kimondja, hogy az eAláírás teljes bizonyító erejű magánokirat és közokirat létrehozására alkalmas.¹⁵ Ez a képesség széles körben teszi lehetővé, hogy a felhasználók online tegyenek jognyilatkozatokat, kössék meg a szerződéseiket.

V. Összegzés

A fentiek alapján látható, hogy az írásbeliség Ptk.-ban megfogalmazott technológiasemleges definíciójának rögzítését követően a jogértelmezés sokféle irányba indult el és valóban tágra nyitotta az online megoldások előtt a kapukat, ugyanakkor ez az időszak láthatjuk, hogy nem a jogbiztonságról szólt. A pandémia évei alatt még inkább nőtt a nyomás az online szerződéskötési megoldások

¹² DÁP tv. 10. § (1) bek.

¹³ DÁP tv. 80. § (1) bek. i) pont

¹⁴ DÁP tv. 80. § (4) bek.

¹⁵ DÁP tv. 54. § (2) bek.

kidolgozása irányába és a hatóságok, különösen az MNB nagy erővel dolgozott azon, hogy iránymutatásokkal segítse és egyben kordában is tartsa ezt a folyamatot.

Szeretném megjegyezni, sajnálatosnak tartom azt, hogy az elektronikus bélyegzővel történő szerződéskötés szabályai nem kerültek megfelelően rögzítésre és úgy terjedtek el az MNB iránymutatása nyomán a teljes bankszektorban, hogy a jelen nehézségei soroljuk az elektronikus bélyegzővel megkötött szerződések jövőbeli kezelését. A jövő kérdése, hogy a jogalkotó, felismerve ezt a helyzetet, miként kívánja szabályozni az elektronikus bélyegző jogintézményét és ezt a szabályozási kiskaput miként kívánja zárni. Csak bízni lehet abban, hogy látva a múlt jogértelmezése által okozott helyzetet, olyan megoldás születik, mely nem ingatja meg a bankszektor online kötött szerződésállományának jelentős részét (bár az alaktság megsértéséhez a Hpt. a korábban írtak szerint csak közigazgatási bíróságot fűz jogkövetkezmenyt, így a szerződések érvénytelensége, mint jogkövetkezmeny nem merülhet fel).

Az Eüsztv.-ben rögzített elektronikus magánokiratra vonatkozó szabályok, bár jó üdvözlendő céllal születtek, ha a mélyére ásunk, sajnos kissé nehezen érthetőek, sok vitára okot adó szófordulattal születtek. A magam részéről ezen rendelkezések pontosítását mindenképp hasznosnak tartanám, megtartva természetesen azt a szabályt, mely az elektronikus ügyfél-azonosító és nyilatkozattételi rendszer útján azonosított ügyféllel kötött szerződésre vonatkozik, kimondva annak írásbeliségét és az okirat teljes bizonyító erejét.

Hatalmas változásnak és előrelépésnek tartom a DÁP tv. szabályait, különösen a bankszektor által is kötelezően nyújtandó eAzonosítás és eAláírás szolgáltatások bevezetését illetőleg a digitális állampolgár azonosítót, a digitális személyiadat-tárcát¹⁶. Azt gondolom, hogy a DÁP tv. hatályba lépésével a digitalizáció útján hatalmasat lép Magyarország és kitárja az online szerződéskötés kapuit az összes, személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban szereplő személy előtt.

Összefoglalva tehát hatalmas jogfejlődésnek lehettük tanúi az elmúlt egy évtizedben és csak bizakodunk abban, hogy a gyors és gyakran nagy nyomás alatt hozott döntések, digitalizáció útja felé tett erőfeszítések a jövőben nem jogvitákhoz vezetnek, hanem a digitalizáció útjának, szerves

¹⁶ DÁP tv. 59-61. §§

fejlődésének meghatározó mérföldköveiként, csendesen, ügyfelek és bankok elképzelései és céljai szerint épülnek be a jogtörténet szövedékébe.